

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VII. An homo possit sibi vel aliis de condigno, vel saltem de congruo,
mereri primam gratiam justificantem, vel augmentum ejus, aut primam
gloriam, primæ gratiæ habituali correspondentem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

ARTICVLVS VII.

An homo possit sibi vel alijs de condigno, vel saltem de congruo mereri primam gratiam iustificantem, vel augmentum eius, aut primam gloriam, primæ gratiæ habituali correspondentem?

44. *Hæc primam gratiam iustificantem, quia de
peccato certum est, & in varijs Concilijs contra B
Pelagianos & Semipelagianos definitum, ho-
minem nullo plane modo possemus primam
gratiam actualem, prævenientem, & excitan-
tem, qualis est prima vocatio. unde Apo-
stolus ad Ephes. 1. ait nos esse forte vocatos,
subinde nullis præcedentibus meritis, vel
occasionibus, aut congruitatibus: qui enim forte
eligitur, omnem illam præventionem excludit,
ut idem dicit. 4. observat S. Thomas, iudens:
*Quia formibilis est aliud quam inquisitio rerum, qua
et divina voluntate sunt: gratia autem eius ex sola
divina voluntate dependet, indest quod gratia prima
vocativa dicitur fors, quia Deus per modum fors,
sumendum occurrentem prævidentiam, non ex alicuius
meritis, per gratiam internam vocat* Unde Tri-
dentinum sessione 6. cap. 5. *Declarat ipsius
iustificationis exordium in auctoritate Dei per Christum
resem præveniente gratia sumendum esse, hoc est ab
tunc vocazione quia nullis eorum existentibus
meritis, vocantur. Ubi illa universalis negati-
va, nullis existentibus meritis, videtur omne
meritum, tam de condigno, quam de congruo
excludere. De quo plura diximus in Tractatu
de prædestinatione.**

Tota ergo difficultas ad primam gratiam iustificantem devolvitur, id est ad gratiam illam quæ infunditur à Deo in justificatione impij, dum remittitur peccatum; quæ gratia dicitur prima, non quia infunditur in prima justificatione, cum in omni justificatione detur prima gratia, sed ad distinctionem augmenti gratiæ, quod dicitur gratia secunda. Quæstio etiam procedit de merito tam de condigno, quam de congruo: videtur enim quod per actus contritionis & charitatis, qui ad gratiam iustificantem ultimo disponunt, eamque prioritate natura præcedunt, homo possit primam gratiam iustificantem non solum de congruo, sed etiam de condigno mereri: cum illi actus, utpote perfectè supernaturales, & ultimæ dispositiones ad gratiam, sint illi proportionati, & primam gloriam, quæ est quid majus primæ gratiæ, de condigno mereantur, ut istam dicemus. Pro resolutione hujus difficultatis.

Dico primò: Nullus potest de condigno mereri primam gratiam iustificantem, bene tamen eius augmentum, & primam gloriam, primæ gratiæ habituali correspondentem.

Prima pars videtur certa de fide: Tum quia ad
186. Roman. 3. dicitur, *justificati gratis per gratiam*
ipsius. Tum etiam quia Concilium Araucanicum
can. 17. definit, charitatem esse donum Dei, *diffu-*
sam in cordibus nostris, nullis ex parte nostra pra-
cedentibus meritis Et Tridentinum sess. 6. cap. 8.
predicta Apostoli verba exponens, ait: *Gratis*
justificatione dicimur, quia nihil eorum qua justi-
ficationem procedunt, sive fides, sive opera,
Rom. 11.

A ipsam justificationis gratiam promerentur. Quod debet intelligi, saltem de merito condigno; aliis nullum excluderet meritum, respectu primæ gratiæ justificantis, ab actibus qui illam præcedunt, cum non desit meritum de congruo, ubi est meritum de condigno.

Accedunt etiam SS. Patrum testimonia : Augu-
stinus enim Epist. 105. ostendit nullum meri-
tum præcedere justificationem. Et de natura &
gratia cap. 5. notat quod in Scriptura justificati
non vasa meritorum, sed *vasa misericordie*, ap-
pellantur quia prima gratia iustificans, non ex
meritis, sed ex Dei misericordia illis tribuitur.
Unde lib. de gratia & lib. arbit. cap. 6. exclamat:
*Cur ederet coronam iustus iudex, si non daret
gratiam misericors pater? Quomodo & ita tanquam
debita redderetur, nisi prius ista gratia donaretur?*
Similia docet Prosper in resp. ad cap.
6. Gallor. *Iustificatus homo (inquit) id est exem-
pius factus, nullo præcedente bono merito accipit donum,
quo medio acquiritur & meritum.* Et lib. 2. de
vocat. cap. 2. *Datur ergo unicuique gratia sine
merito, unde tendat ad meritum; & datur ante
illum laborem; unde quisque mercedem acci-
piat secundum suum laborem.* Denique Gre-
gorius magnus lib. 18. Moral. cap. 22. alias
24. hæc scribit: *Hominis meritum divina gratia
non ut veniat invenit, sed postquam venerit, facit;
atque ad indignam mentem veniens Deus, dignam
fibi exhibet retribuendo, & facit in ea meritum quod
remuneret.*

Ratio quoque suffragatur : Nam si aliquis de
con digno meretur primam gratiam, vel eam me-
retur per opera ipsam antecedentia, vel per ope-
ra ipsam subsequētia ? Neutrum dici potest :
Ergo &c. Minor quoad primam partem videtur
certa : Tum quia opera primam gratiam antecē-
dentia, vel sunt purē naturalia, vel impēfēctē
supernaturalia, fubindeque gratiæ sanctificanti,
quæ est perfectissima forma ordinis supernatura-
lis; improporcionata: Tum etiā, quia omne opus
existentis in peccatō impeditur ad indispōitiō-
nem & statum subiecti, nec habeat rationem me-
riti apud Deum. Probat verō quantum ad se-
cundam : Primō quia cū meritum sit veluti mo-
tus quiescēt & via ad præmium, non potest esse
quid posterius illo ; unde homo non potest me-
reri illud quod jam habet, sicut nec sperare bo-
num quod jam possidet, secundō, quia actus
non potest esse meritorius illius formæ, à quo to-
tū valorem meritōrum sumit; unde committere
dicitur : *Principium meriti non potest cadere sub me-
rito* : Sed actus qui gratiam sanctificantem in
anima supponunt, & eā sunt posteriōres, ab illa
totam suam dignitatem, & valorem meritōrum
desumunt : Ergo illam mereri nequeunt. Ex quo

E intelligens, quod licet daretur, militem, fortiter & generose pugnando, posse de condigno mereri equum, vel arma sibi à Rege gratis donata, homo tamen per actus primam gratiam subsequentes non posset illam de condigno mereri. Ratio enim disparitatis manifesta est, quia meritum militis, seu bonus usus equi, & armorum, non est effective ab equo & armis, sed à virtute, prudentia, & arte militis, cujus illa sunt tantum instrumenta; prima verò gratia justificans est principium meriti, & valorem meritorum in opera ipsam subsequens influit. Hanc differentiam insinuat S. Thomas hic art. 5. ad 3. his verbis: Ad tertium dicendum, quod omne bonum opus hominis procedit à prima gratia, sicut à prin-

Bb ij cipio,

capio, non autem procedit à quocunque humano dono; & ideo non est similis ratio & de dono gratia, de dono humano

189. Dices: Licet actus charitatis & contritionis à gratia habituali & effectivè procedant, possunt tamen ad eam disponere, ut disputatione præcedenti articulo ultimo fuisse ostendimus: Ergo similiter poterunt eam de condigno mereri, quavis ab illa valorem meritorium sumant:

Sed negatur consequentia, & paritas: Tum quia illi actus habent rationem dispositionis ad gratiam, prout procedunt ab illa præcisè ut exercet munus auxilij moventis, priusquam intelligatur dignificare subiectum, ac proinde priusquam subiectum completè & in facto esse intelligatur gratum & acceptum deo: at verò non habent rationem meriti de condigno, nisi prout sunt ab ea ut completè & in facto esse dignificante subiectum, quia meritum de condigno est effectus hominis simpliciter grati & amici Dei. Tum etiam quia efficacia dispositionis non consistit in valore & condignitate respectu formæ, sed in exigentia connaturali ipsius, & sic intelligi potest aliquid à gratia procedere, & ad ipsam disponere; ad hoc enim sufficit, quod illud quod dicitur ad gratiam disponere, aptet subiectum, ut ab eo connaturaliter talis forma exigatur nequit tamen mereri, ut id quod à gratia procedit, habeat totum suum valorem meritorium ab ipsa, & eam respiciat tanquam premium; quia idem esset causa & effectus in eo dem genere causæ, nam eo ipso quod gratia communicaret ipsi operi valorem meritorium, esset causa efficiens moralis illius; ex quo verò esset premium, causaretur ab ipso opere in genere causæ efficientis moralis, quia meritum est causa efficiens moralis præmij.

190. Secunda pars conclusionis, quæ asserit hominem mereri de condigno augmentum gratiæ, non minus est certa quam præcedens: Tum quia Tridentinum sess. 6. can. 32. anathema dicit ei, qui dixerit hominis iustificati bona opera non verè mereri augmentum gratiæ; & Augustinus Tractatu 5. super Epist. Ioan. ait: *Charitas meretur augeri, ut aucta mereatur perici.* Tum etiam quia ut dicitur D. Thomas hic art. 8. *Illud cadit sub merito condigni, ad quod motio gratia se extendit; motio autem alicuius moventis non solum se extendit ad ultimum terminum motus, sed etiam ad totum progressum in motu: terminus autem motus gratia est vita æterna; progressus autem in hoc motu est secundum augmentum charitatis vel gratiæ, secundum illud proverbiorum 4. iustorum semita quasi lux splendens procedit & crescit usque ad perfectum diem, qui est dies gloriæ: sic igitur augmentum gratiæ cadit sub merito condigni.*

191. Addo quod in operibus iustorum reperiuntur omnes conditiones necessariae ad meritum de condigno, respectu augmenti gratiæ: sunt enim, ut responsumus, actus viatorum, liberi, boni, supernaturales, & ordinati ad obsequium & gloriam Dei; & aliunde augmentum gratiæ non est principium meriti, sicut prima gratia iustificans: Ergo nihil impedit quod viri iusti augmentum gratiæ & charitatis de condigno mereri possint. Quomodo verò fiat, & quando conferatur tale augmentum, in Tractatu de charitate dicemus, ubi est proprius locus huius questionis.

192. Tertia verò pars, quæ dicit iustos posse de condigno mereri primam gloriam, prima gra-

A tiæ habituali correspondentem, patet ex dictis: cum enim prima gloria non sit principium merendi, sicut prima gratia, sed potius terminus meriti, nihil obstat quominus homo per actus contritionis & charitatis, in instanti iustificationis elicitos, primam gloriam, primæ gratiæ iustificanti respondentem, de condigno mereatur, quamvis talem gratiam per illos actus de condigno mereri nequeat. Unde D. Thomas supra quest. 112. art. 2. ad 1. ait: *Preparatio hominis ad gratiam habendam quædam est simul cum ipsa infusione gratiæ: & talis operatio est quidem meritoria, sed non gratia quæ iam habetur, sed gloria quæ nondum habetur.* Et Tridentinum sessio 6. can. 32. dicit, *Iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius vivum membrum est, sunt, vere mereri augmentum gratiæ vitæ æternæ, atque etiam gloriæ augmentum.* In quibus verbis observari debet modus loquendi Consilij, aliter loquentis de gloria, quam de gratia: non enim dixit iustum mereri gratiam, & augmentum gratiæ, ne primam gratiam sub merito cadere, docere videretur: de gloria verò non fuit ipsi satis dicere, mereri iustos augmentum gloriæ; ne primam gloriam à merito iustorum excludere videretur.

C Ex his intelliges, primum gradum gloriæ primæ gratiæ iustificanti, & actui charitatis & contritionis, ut per illam formato, respondere; diversa tamen ratione, ut hæreditatem quidem gratiæ habituali, ut mercedem verò, sive præmij, actui meritorio: sicque talem gradum duplici titulo homini iustificato deberi. Dixi ut per illam formato, quia actus contritionis vel charitatis, in instanti iustificationis elicitus, potest considerari dupliciter nempe in ratione dispositionis ultimæ ad gratiam habitualement, & in ratione operationis meritorie: primo modo neque primæ gratiæ, neque primæ gloriæ meritorium est; quia non procedit à gratia, ut est forma sanctificans animam, & dans ei esse divinum participativè sub qua solum ratione est radix & principium meriti; sed ab ea, ut est adhuc in fieri, & gerit vices auxilij, ut disp. præcedenti, art. ultimo declaravimus: secundo modo ille actus primam gloriam de condigno meretur, quia efficienter procedit à gratia, non ut est in fieri, sed in facto esse, & quatenus animæ suum effectum formalem perfectè communicat eademque gratiæ veluti informat, & vitæ æternæ proportionatus redditur. Ex quo solves instantiam, quæ contra tertiam partem nostræ conclusionis fieri posset.

D Dico secundo hominem per actus contritionis & charitatis, qui sunt ultimæ dispositiones ad infusionem primæ gratiæ iustificantis, eam non mereri; etiam de congruo, si meritum de congruo strictè & improprie usurpetur: secus verò, si largè & improprie accipiat.

E Pro intelligentia & probatione huius conclusionis, sciendum est, meritum de congruo sumi posse dupliciter: primo strictè & proprie, pro iure amicabili ad premium; per quod distinguitur à merito de condigno, quod debitum strictæ iustitiæ, & non solum ius & debitum amicitie importat: secundo largè & improprie pro qua cumque exigentia formæ, sive sit per modum juris, aut condignitatis, sive per modum solius habitudinis connaturalis; quo pacto omnis dispositio potest dici meritum de congruo respectu formæ

formæ ad quam disponit, quia eam connaturaliter existit. Hoc præmissis.

Facile probari potest prima pars conclusionis, contra Suarezem, & alios Recentiores, qui meritum de congruo, strictè & propriè sumptum, in actibus contritionis & charitatis, ad justificationem ultimum disponentibus, respectu primæ gratiæ iustificantis agnoscunt. Nam illi actus, ut supra annotavimus, possunt considerari dupliciter, nempe ut gratiam iustificantem per modum dispositionis antecedunt, vel quatenus illam subsequuntur & supponunt, ut formam sanctificantem animam, & ei dantem esse divinū participativè. Sed neutro modo possunt esse meritorii de congruo primæ gratiæ, si meritum de congruo strictè & propriè usurpetur: Ergo &c. Minor patet quantum ad secundam partem, quia opera subsequencia gratiam habent ab ea totum suum valorem meritotum ac proinde nullo modo possunt esse meritoria ipsius, cum principium meriti, ut supra dicebamus, non possit cadere sub merito. Probatur verò quantum ad primam: Meritum de congruo strictè & propriè sumptum importat ius amicabile ad præmium, ut iam ostendimus: sed actus qui gratiam iustificantem per modum dispositionis antecedunt, tale ius habere nequeunt; cum ius amicabile ex gratia iustificante, mediâ charitate proveniat, & opera gratiam antecedentia, quibus modo ad iustificationem dispositur, sint ab inimico adhuc Dei, & ab eo qui non est sufficiens ad exolvendum à debito per peccatum contracto: Ergo &c. Nec obstat quod actus contritionis, quo homo ad iustificationem ultimum disponitur, procedat, in nostra sententia, à gratia habituali: quia non procedit ab illa, ut habet rationem habitus, & formæ sanctificantis, ac dantis esse divinū participativè, sub qua solum ratione fundat perfectam hominis cum Deo amicitiam: sed producit ab illa, prout est in infundi, & gerit vices auxilii, sub qua formalitate non habet fundare ius amicabile ad præmium, sed solum movere voluntatem ad operandum: Ergo actus qui primam gratiam iustificantem per modum dispositionis antecedunt, non sunt meritorii illius de congruo, si meritum de congruo strictè & propriè, id est pro iure amicabile, usurpetur.

Quod verò eam mereatur de congruo, si meritum de congruo largè & improprie accipiat, manifestum est: nam actibus charitatis & contritionis, aliisque bonis operibus quæ antecedunt justificationem, purâ actibus fidei, orationis &c. peccator ad primam gratiam iustificantem disponitur, & eam impetrat, ut patet: Sed dispositio dicit congruentiam quandam respectu formæ ad quam disponit, cum eam connaturaliter exigat, ut supra dicebamus; similiter petitio & impetratio alicuius doni, aliquod eius meritum imperfectum dici potest, juxta illud Augustini Epist. 105. *Neque ipsa remissio peccatorum sine aliquo merito est, si fides hanc impetrat: neque enim nullum est meritum fidei*: Ergo homo actibus contritionis & charitatis, & aliis quibus ad primam gratiam iustificantem disponitur, eam meretur de congruo, si meritum de congruo largè & improprie usurpetur. Unde D. Thomas in 2. dist. 27. quæst. 1. art. 4. ad 4. ait hominem actibus, quibus disponitur ad gratiam, quodammodo ex congruo gratiam mereri. Et art. 6. dicit quod cum unus homo alteri gratiam de congruo meretur, est hic plus de ratione meriti, quam quando aliquis dicitur sibi

Tom. IV.

A mereri gratiam ex congruo: nam istud meritum est, tantum congruum ex parte operis, non autem ex parte personæ operantis; illud verò est congruum ex utraque parte: istud non est per modum juris, sed solum per modum habitudinis connaturalis, quam qualibet dispositio dicit ad formam ad quam disponit, & quam connaturaliter existit; illud verò est per modum juris amicabile, fundari in legibus veræ amicitiae, quæ exigunt ut amicus amico petenti morem gerat, & ejus voluntatem impleat, ut dicemus conclusione sequenti.

Dico tertio: Purus homo non potest alteri mereri primam gratiam de condigno, bene tamen de congruo. Ita D. Thomas hic art. 5.

B Probatur prima pars ratione quam ibidem insinuat. Meritum de condigno debet esse ex motione divinæ gratiæ: Deus autem non movet, nec ordinat opera iustorum, nisi ad merendum ipsis vitam æternam, vel augmentum gratiæ: quia talia opera procedunt à gratia adoptionis, non verò à gratia capitali, quæ non reperitur nisi in Christo Domino, qui solus est caput omnium aliorum hominum; gratia verò adoptionis in hoc à gratia capitali distinguitur, quod illa solum ordinatur ad sanctificandum & perficiendum subiectum in quo est, nec se extendit ad aliorum perfectionem & sanctificationem; ista verò habet influxum quandam saltem moralem in alios (cum proprium capitis sit in membra sibi conjuncta influere) subindeque movet subiectum in quo est ad sanctificandum alios, & ad merendum ipsis gratiam de condigno. Hanc rationem indicat etiam S. Leo Epist. 97. ad Leonem, cap. 2. ubi sic ait: *Quamvis multorum sanctorum in conspectu Domini pretiosa mors fuerit, nullius tamen in fontis occasio, redemptio fuit mundi: acceperunt iusti, non dedere coronas, & de fortitudine fidelium exempla nata sunt patientie, non dona iustitie.*

C Et hoc infertur, quod si aliquis constitueretur à Deo caput aliorum hominum, posset aliis gratiam de condigno mereri: cum enim tunc ejus gratia esset capitalis, connaturaliter se extenderet ad aliorum sanctificationem, & influxum aliquem haberet respectu infusionis gratiæ in alios. Unde S. Thomas 3. p. quæst. 64. art. 4. dicit Christum potuisse alicui puro homini communicare tantam gratiæ plenitudinem, ut ejus meritum operaretur ad sacramentorum effectus, & ut sacramentorum effectus sine ritu sacramentorum conferre posset. Ubi non loquitur de merito congrui, cum asserat nulli de facto hoc fuisse communicatum, & aliunde hic art. 6. fateatur in iustis esse meritum de congruo respectu primæ gratiæ aliorum, ut statim dicemus.

D Addo quod ibidem in solum defectum divinæ motionis & ordinationis reducit, quod iustus non mereatur alteri gratiam de condigno: Ergo gratia in quolibet iusto est secundum se sufficiens, ut sit principium meriti de condigno, respectu gratiæ aliorum, si ad hoc ordinetur & acceptetur à Deo. Verum tamen est, quod tale meritum non esset de rigore iustitiæ, sicut in Christo: quia supponeret aliquam gratiam puro homini factam, divinam nimirum ordinationem & acceptationem, eique inniteretur.

Dices: D. Thomas 3. p. quæst. 8. art. 6. solum concedit Christo Domino rationem capitis, seu gratiam capitalem; & reddit pro ratione adæquata & totali influxus gratiæ Christi in alios homines, conjunctionem quam habet ejus humanitas

Bb. ij. cum

sum Divinitate, aut enim: Interior influxus gratie non est ab aliquo, nisi à solo Christo, cuius humanitas ex hoc quod est Divinitati confecta, habet virtutem justificandi. Ergo ubi deest ista conjunctio, ut in homine puro, non potest esse gratia capitalis, nec virtus justificandi alios.

200. Respondeo quod quando D. Thomas dicit humanitatem Christi habere vim justificandi, quia est conjuncta Divinitati, assignat quidem causam, cur de facto vis justificandi, & influendi gratiam in alios homines, humanitati Christi competat, non tamen negat Deum, de potentia absoluta, posse purum hominem constituere caput aliorum hominum, ejusque gratiam & opera ad justificationem illorum ordinare: sicut de facto Adamus fuit constitutus caput non solum naturale, sed etiam morale totius humani generis, quantum ad transfusionem justitiæ originalis, vel privationis illius, in posteros, ut in Tractatu de peccatis declaravimus.

Disp. 1.
art. 2.

201.

Secunda pars conclusionis, quæ asserit purum hominem posse alteri mereri de congruo primam gratiam, docetur etiam à D. Thoma hic art. 6. citato, his verbis: Merito congrui potest aliquis alteri mereri primam gratiam: quia enim homo in gratia constitutus implet Dei voluntatem, congruum est, secundum amicitiam proportionem, ut Deus impleat hominis voluntatem in salvatione alterius. Quibus verbis declarat, opera, & orationes justorum, habere jus quoddam amicabile, ratione cuius aliorum salutem & justificationem de congruo promereri possunt. Unde Jacobi ultimo dicitur: Orate pro invicem, ut salvemini: multum enim valet deprecatio iusti assidua. Et Marth. 9. ac Lucæ 5. Videns Iesus fidem illorum, dixit paralitico, confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Supra quem locum dicit Ambrosius: Magnus Dominus, qui aliorum merito ignoscit alii, & dum alios probat aliis relaxat errata. Et Augustinus homil. 144. in Exodum asserit nos revelari meritis eorum, qui diligunt Deum, & ab eo diliguntur. Denique tritum est illud ejusdem S. Doctoris effatum: Si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.

202.

Addo quod majus est mereri Verbi Divini Incarnationem, quam primam gratiam sanctificantem: At Sancti Patres legis antiquæ de congruo meruerunt Verbi Divini Incarnationem, per preces & obsecrationes, quas continuo pro ea ante Deum fundebantur, docent Theologi 3. p. quæst. 2. art. 11. Ergo à fortiori unus homo potest alteri primam gratiam justificantem de congruo promereri. Unde Stephanus precibus apud Deum conversionem Apostoli Pauli de congruo meruit; & S. Monica magnum Ecclesiæ lumen Augustinum, precibus suis ad Deum convertit, & multo lachrymarum semine genuit Christo. Item Moyses veniam à Deo obtinuit pro populo Israelitico, ut docet Augustinus quæst. 149.

203.

Observat tamen S. Thomas in fine corporis articuli citati, quod quandoque homo, cuius desiderat aliquis Sanctus justificationem, & salutem, ei ponit impedimentum: ex quo fit quod aliquando merita, & orationes justorum pro aliis, non fortiantur suum effectum. Unde Jeremias 15. dicitur: Si steterit Moyses & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum. Hoc est, si oraverint pro populo, & desideraverint ejus salutem æternam, non conferam illam, propter ejus gravissima scelera, quibus impedimentum præstant infusio in gratia sanctificantis. Similiter licet David pro filio suo Salomone preces & bona opera

A sepe Deo obtulerit, multi tamen probabiliter tenent, cum non fuisse salutem æternam consecutum, propter peccatum idololatriæ & alia ingentia scelera quæ patravit, & quibus impedimentum posuit gratiæ receptioni.

ARTICULUS VIII.

An justus possit sibi vel alteri mereri de condigno, vel saltem de congruo, reparationem post lapsum?

Dico primò: Homo justus non potest mereri sibi reparationem post lapsum, merito de condigno, neque de congruo, si meritum de congruo strictè & propriè accipiatur, bene tamen si largè & minus propriè usurpetur. Ita D. Thomas hic art. 7. dicens: Nullus potest sibi mereri reparationem post lapsum futurum, neque merito condigni, neque merito congrui. Quod debet intelligi de merito congruo strictè sumpto: nam ad Hebræos 6. lect. 3. aliquod ejus meritum de congruo, largè scilicet & impropriè sumptum, videtur admittere, dum respondens dubio quod sibi proposuerat, An cadat sub merito quod homo resurgat à peccato, & sic mereatur gratiam, ait: Dicendum quod duplex est meritum, unum quod innititur justitiæ, & istud est meritum condigni; aliud quod soli misericordie innititur, quod dicitur meritum congrui: & de isto dicit quod justum est, id est congruum, quod homo qui multa bona facit mereatur, ista enim misericordia est adjuncta quodammodo justitiæ, plusquam in illo, qui nunquam aliud fecit, & isto modo non obliviscitur Deus operis & dilectionis. Hoc præmissio.

Prima pars conclusionis probatur primò ex 205 Scriptura: dicitur enim Ezechiel. 18. Si averterit se justus à justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes justitiæ eius, quas fecerat, non recordabuntur. Et cap. 36. Si dixerio justo quod vitæ vivet, & confisus in justitia sua, & fecerit iniquitatem, omnes justitiæ ejus oblivioni tradentur. Ex quibus locis potest hoc argumentum deduci: Meritum de condigno semper est in memoria Dei, juxta illud ad Hebræos 6. Non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius: Sed juxta testimonia ex Ezechiele adducta, si peccaverit justus, omnes justitiæ ejus, id est omnia illius merita, oblivioni tradentur, seu non recordabuntur: Ergo opera facta in charitate ante lapsum, non merentur de condigno reparationem post lapsum.

Probatur secundò ratione D. Thomæ: Meritum de condigno dependet ex motione divinæ gratiæ: Sed motio divinæ gratiæ in justo non potest extendere ad reparationem ipsius post lapsum; cum per lapsum seu peccatum subsequens illa interrumpatur: Ergo homo justus non potest sibi mereri de condigno reparationem post lapsum.

Confirmatur primò: Si homo justus posset de condigno mereri reparationem post lapsum, vel illam mereretur, antequam laboraret, vel postquam esset lapsus? Neutrum dici potest: Ergo &c. Minor quoad secundam partem manifesta est: quia postquam aliquis est lapsus in peccatum, ante gratiæ recuperationem, non est capax merendi aliquid à Deo de condigno, cum sit ejus inimicus. Probatur verò quantum ad primam. Omnia merita hominis iusti, quæ sibi comparavit dum in gratia